

[mariapilarserres](#)

IES Matarraña. Vall-de-roures

Inici: Curial e Güelfa

Curial e Güelfa

Inici: Curial e Güelfa

“La bona dona, pel gran amor que sentia per son fill, no solament volia que es quedés sempre amb ella, sinó que a més es tingués per content amb la pobresa que son pare li havia deixat. La noblesa de cor, emperò, que es troba en molts homes pobres, també es va ficar en aquest, i ben aviat, ja en la seva infantesa, li va fer avorrir aquella vida. I veient que la seva mare no li donava cap solució, va fugir-ne pobrament i a peu. Va anar-se’n a casa del marquès de Montferrat, que en aquell temps era un jove fadrí, el qual feia poc que havia heretat, a la mort de son pare, el regiment i senyoria de la seva terra. El marquès tenia una germana, una minyona de poca edat que es deia Güelfa.”

Capítol 1: Sortir del niu

La bona dona, pel gran amor que sentia per son fill, no solament volia que es quedés sempre amb ella, sinó que a més es tingués per content amb la pobresa que son pare li havia deixat. La noblesa de cor, emperò, que es troba en molts homes pobres, també es va ficar en aquest, i ben aviat, ja en la seva infantesa, li va fer avorrir aquella vida. I veient que la seva mare no li donava cap solució, va fugir-ne pobrament i a peu. Va anar-se’n a casa del marquès de Montferrat, que en aquell temps era un jove fadrí, el qual feia poc que havia heretat, a la mort de son pare, el regiment i senyoria de la seva terra. El marquès tenia una germana, una minyona de poca edat que es deia Güelfa.

Era una noia jove i rossa d'ulls verds i amb la rialla sempre a la boca. Tenia les dents tan blanques com la neu però era molt poc treballadora, no li agradava gens fer la feina a casa; ni cuinar, ni planxar, ni llimpiar... Tot el dia estava cantant i ballant. Volia ser artista i la veritat és que ballava i cantava molt bé.

Jo sabia perfectament la feina que havia de fer, però hi havia moltes coses que no coneixia. A casa meua ajudava ma mare a cuinar, a fer l'hort, cuidar els animals, anar a buscar l'aigua al pou, portar la llenya al foc i un llarg etzètera. En definitiva, a tot el que podia. Però, en esta nova situació era diferent, era una casa de rics amb totes les comoditats; tenien aigua corrent, un home que els portava la verdura i els cuidava els animals... No els faltava de res. Jo li ajudaria a la Güelfa a fer la feina, tots dos ens apanyaríem molt bé.

La primera setmana que era allí va passar molt lentament. Tots el dies m'aixecava aviat, esmorzava i portava l'esmorzar a la Güelfa i a en Joan, el marquès, al llit. Després, quan en Joan marxava a caçar fins l'hora de dinar amb en Xocolata, el seu gos. La Güelfa i jo mentres tant, enceníem el foc, féiem els llits, preparàvem el dinar per quan vingués en Joan, anàvem als llavadors a llavar la roba bruta, agranàvem i fregàvem tota la casa fins que en Joan arribava; normalment amb dos o tres conills i set o vuit perdius a les mans.

Llavors, dinàvem i quan acabàvem en Joan es gitaba a fer migdiada mentres nosaltres repetàvem la taula i llimpiàvem els plats. Després ja quan s'aixecava ens mirava com llimpiàvem lo que havia matat i ens contava les seves aventures de caça. Sempre acabava les històries dient: Algún dia us portaré amb mi, ja veureu que bé us ho passareu! Però, mai ho feia.

A la nit era el pitjor moment del dia perquè pensava molt en la meua mare, en el meu llit i en ma casa. En esta nova casa sentia que estava sol, no tenia amics. A més, tenien una manera completament diferent de fer les coses i això em feia sentir foraster. Tot i que, això sí, els llençols i les mantes eren de llenç i a casa dormia en un matalàs de barallofes.

Van anar passant les setmanes i cada cop la Güelfa m'ajudava menys, ella es passava tot el dia ballant i cantant i tot ho havia de fer jo.

Molts dies quan en Joan arribava de caçar, encara no tenia el dinar fet perquè la Güelfa m'entretenia fent-me cantar i ballar amb ella i en Joan s'enfava i molt amb tots dos.

Un dia que jo estava malalt de grip al llit, en Joan va marxar com de costum i a l'hora de dinar va vindre amb un amic que feia molt temps que no es veien. En Joan el va convidar a dinar però la Güelfa no l'havie fet, havie estat tot el matí passant el temps sense atendre les necessitats de la seva casa. Quan jo ho vaig sentir em vaig vestir i vaig anar a ajudar la Güelfa tot i que estava molt marejat i tenia molt fred.

Tot va sortir bé dintre de què l'amic d'en Joan es va haver d'esperar per dinar i en Joan es va enfadar molt amb nosaltres.

Ja quan l'home aquell se n'havie anat, vaig anar a buscar en Joan per demanar-li disculpes per tot el que havia passat, tot i que jo no en tenia cap culpa. En Joan no es creia com li

haviem pogut fer allò i li vaig explicar el que li havia passat. Ell sabia perfectament com era la Güelfa, mai feia res, era una gandula i va entendre les meues disculpes. Va agrair molt la meua valentia d'anar a demanar-li perdó i de seguida li va canviar una mica la cara.

Després d'estar parlant amb ell, li vaig dir que m'agradaria aprendre a escriure i a llegir, pos els meus pares no me n'havien pogut ensenyar perquè no en sabien i sempre m'havia cridat l'atenció. També li vaig dir que m'agradaria parlar amb ma mare per sapiguer com estava i contar-li com de bé estava jo amb ells. Sabia que la meua mare no sabia ni llegir ni molt menys escriure però un veí de casa li ajudaria a llegir-la per tindre notícies meues.

Als poc dies ja em tens a mí aprenent les lletres. Totes eren diferents i difícils de recordar. Al principi sol recordava la "o", la més fàcil perquè quan la pronunciaves se't dibuixava a la boca.

Poc a poc, les vaig anar aprenent totes i després en Joan em va ensenyar a juntar-les per formar paraules i començar a llegir.

Este aprenentatge em va costar molt temps perquè en Joan no sempre tenia temps d'ensenyar-me'n, alguns dies quan es feia fosc me'n ensenyava un rato.

Uns dels diumenges mentres me n'ensenyava li vaig proposar escriure-li una carta a ma mare, ja que feia vuit mesos que no la veia i la trobava molt a faltar. Va acceptar la meua petició i ens vam ficar ràpidament a escriure-la. Aquelles paraules em sortien del cor i les llàgrimes me banyaven els ulls de l'emoció. La meua mare veuria lo bé que estava, lo que havia après i segur que estaria molt contenta i orgullosa de mi. Li vaig dir que havia après molt a cuinar conills escabetxats, perdius encebollades, magdalenes i cocs molt pujats, a fer el pa i un munt de receptes que poc a poc anava perfeccionant. Tenia gran afició per la cuina i tot el que estava aprenent em serviria pel dia de demà, per ser un home de profit tot i que estava fent feines de dona.

Capítol 2: CAPÍTULO 2: SER UN HOME

Els dies anaven passant i a mi cada cop més m'agradava ficar-me a la cuina i satisfer amb els meus guissos el paladar d'en Joan i la Güelfa.

A la cuina tenia una finestra per la que entrava la llum del sol tots els matins. Tots el dies per allí veia marxar a en Joan tot content amb l'esperança de tornar carregat i poder fardar de la seva habilitat cinegètica.

Amb la Güelfa ens portaven molt bé tot i que ella seguia sense ajudar-me a res.

Un dia parlant amb ella em va dir que trobava molt a faltar al seu nuvi. Feie casi un any que no sabia res d'ell, doncs no li enviaba cap carta. Ell se'n havia anat a fer fortuna i no l'havia tornat a vindre a veure. Ella pensava que se segurament ja tenia una altra núvia més maca que ella i que se l'havia deixat de costat.

Cada dia que passava ens coneixiem millor tots dos. Vam conseguir una relació molt bona amb ella; era una noia molt amable, simpàtica, carinyosa i molt maca .

En va demanar començar a ser algo més que molt bons amics i jo li vaig dir que pese que ella a mi també m'agradava no podia ficar-me a festejar amb una xica amb nuvi a més que no volia tenir cap problema amb en Joan.

Ella volia més coses que sol besos però jo ni estava preparat per fer-ho ni a casa m'havien ensenyat alló. No em podia gitar amb ella sense haver passat per l'altar, les creences religioses de la meva mare i la meva consciencia no m'ho permetien tot i que ja ens coneixiem molt però no prou per arribar a este punt.

Tot anava avançant i tot i que jo m' haguera pogut aprofitar de la situació, no ho vaig fer per respecte.

Va anar passant el temps i un dia en Joan no va vindre a l'hora de dinar com de costum. Notaba que algo greu havia passat.

Vaig marxar a buscar-lo entre els amics del poble per si algú l'havia vist, pos ja era casi fosc i a la taberna tampoc estava. Presentia que una desgracias s'apropava. Què faria jo?, Que serie de mi?, Me tocaria buscar un altre lloc, una altra casa?.

Vaig donar la veu d'alarma. Uns deu o dotze hòmens vam anar a buscar-lo per els llocs on normalment avituava a caçar però la foscor de la nit se'ns va tirar a sobre. Vam buscarlo amb cremallers però la gent gran va decidir parar la búsqueda per continuarla demà.

La Güelfa plorava desconsolada i a mi em tocava fer-me el valent per donar-li ànims i per demostrar-li lo que es ser un home.

La nit va ser molt llarga i a penes vam poder dormir.

A primera hora del matí vam començar-lo a buscar de nou. Ara estavem tot el poble; dones, xiquets i gent gran buscant pous, barrancs, los rius, les sèquies i per tot arreu..

La senyal de haver-lo trobat tant viu com mort serie fer un repic de les campanes de l'església per a que tots els que estavem buscant-lo saber que l'haviem trobat.

Cada hora que passava em treia més les esperances de trobar-lo amb bona salut física, segurament s'hauria fet mal amb algo o un tiro fortuït hauria pogut acabar amb la seva vida.

Si s'havia fet mal era fonamental trobar-lo lo més aviat possible per poder curarlo.

Era mitja tarda avançada quan un jove fadrí el va trobar i va avisar de seguida.

El repic de les campanes no van tardar en tocar i jo me'n vaig anar corrents al lloc on havien trobat a en Joan.

En Joan estava inconscient, la cara tan blanca com el paper, estava tot ensangrentat i amb un tiro a la cama que no sabíem si havia segut fortuït o algú l'havia disparat, però l'important era que el seu cor encara batejava.

En Joan estava entre mig de unes grans roques al fons d'un barranc i amb una paraguèla el vam tindre que treure per poder portar-lo a casa i curarlo.

L'home que el va trobar aprofitant que estava inconscient es volia quedar amb el rellotge però jo no ho vaig permetre i me'l vaig ficar a la butxaca amb l'intenció de tornar-li a en Joan quan estigués millor.

El metge del poble del poble no estava i poc a poc el vam reanimar però no podia parlar. Tan pronte com va poguer el metge va vindre a casa per veure com estava.

Li vam llimpiar la ferida de la cama perquè estava plena de perdigons i de sang i durant els següents dies vaig ser jo qui m'ancarregaba de curarli bé la ferida ja que es podia encangrenar i en Joan podria perdre la cama. El metge també li va fer una transfusió de sang, pos n'havia perdut molta.

Poc a poc s'anava enrecordan de tot però no podia recordar res del últim día que va marxar a caçar. Li vaig explicar tot el que havia passat i li vaig tornar el rellotge tan preuat per ell perquè era del seu pare i també li vaig tornar els poquets diners que portava al damunt aquell día però que m'aguera pogut quedar i no els aguere trobat a faltar.

Ell no es podia aixecar del llit i tenia que fer les seves necessitats dins una curva o al bassí.

Era jo qui el llimpiava i l'ajudava, li preparava els millors plats guisats que podia perquè es recuperes aviat i agafes forces. Estava molt al seu costat pendent de tot el que pugués necessitar.

Durant el temps que ell va estar al llit me contava moltes històries i em donava molts consells com si fos el meu pare i jo el seu hereu.

A partir d'aquell moment ja mai més el vaig veure com el meu amo sinó com una amic en un gran cor que m'ensenyava els valors principals per ser un home com són l'honestedat, l'amor, el respecte i l'honradesa.

Capítol 3: ARA EM TOCA A MI

El temps passa molt ràpid. Algunes coses es compliquen i unes altres se solucionen soles. Ja m'he fet gran.

Fins ara, he donat molta importància a anècdotes i historietes. Però, a partir d'estos moments només apuntaré al meu llibre de notes els punts més importants que em van succeint. He passat de ser un xiquet a ser un home i no tinc tant de temps per escriure; ara he de treballar més.

24 de març de 1929

He fet diversos viatges al meu poble per veure la meua mare, doncs l'enyoro molt. Les poques propietats dels meus pares ens les treballa un tiet i anem a mitges. Així, la meua mare té prou oli, ametlles i verdura per anar passant l'any.

3 de setembre de 1929

El Joan i jo estem patint. Els seus jornalers i els que li treballaven les terres li estan marxant per no estar assegurats i a mi em toca a més a més podar, recollir i treballar el camp de sol a sol. És bastant dur per a mi ja que m'ho he de combinar amb les faenes de casa. De les vinyes traiem un vi diferent del que fem al poble. És de poca graduació, semblant a un vi francès molt escumós, li posen gas i li diuen Xampany. Aquí li diem Cava i el guardem en barriques a la bodega.

30 de setembre de 1929

Estic pensant en montar-me un negoci i vendre lo nostre propi vi, el Cava, però tinc pocs calés per muntar-m'ho i en Joan no va massa sobrat. Com diu la dita del meu poble "pensar molt en pocs diners és cavilar molt i no fer res".

5 de gener de 1930

Estic buscant una bona xica per compartir la meua vida i que pugui ser la mare dels meus fills. La veritat és que em costa molt perquè els rics es relacionen poc amb els pobres i les filles dels pobres estan a servir a les grans ciutats. Al Joan, malgrat ser més gran, també li costa tenir una dona a casa. Porta molt mala fama de ser poc treballador i mal pagador, tot i que jo no puc dir mateix. Ara està amb tractes per vendre algunes finques a un tal Marquès de Monistrol, però la meua opinió és que "tot el qui ven acaba".

8 de juliol de 1930

A la Güelfa li va tornar el nuvi i s'han casat. Ha marxat de casa i ja està embarassada, espera família.

16 de desembre de 1930

He decidit portar-me la mare a la meua vora; no té cap feina d'estar sola al poble, es fa gran i, a més, al Joan i a mi ens ajudarà a fer el menjar i netejar la casa. Amb els quatre duros aforrats que tinc i uns poquets també de la meua mare he obert una taverna. Faig també algun menjar; escudella, pataca amb abadejo... també algun vinet i una barreja d'aiguardent i mistela típica del meu poble amb una casqueta, que aquí agrada molt i té molt bona acceptació. Treballo molt i vaig pagant els rebuts de les despeses del local.

4 de març de 1931

Encara visc amb la meua mare a casa d'en Joan. A penes puc anar a ajudar-li però em surt molt bé el jornal. Estic molt content.

12 de maig de 1933

La situació està molt delicada. Entre la gent hi ha moltes disputes i a mi em consideren ric ja que tinc la taverna i he estat sempre a la vora del marquès Joan.

3 de setembre de 1935

M'han xafat les portes, m'han saquejat la taverna i m'ho han robat tot, m'han deixat a la misèria.

29 d'agost de 1936

M'han reclutat per anar a la guerra, al front a lluitar i tirar tirs. No sé si podré continuar escrivint a aquestes pàgines, sol la fe i la voluntat de Déu escriuran el meu destí. Què serà de la meua mare?. Sóc un home però ploro com un xiquet. Tinc molta temor.

Curial Serres

Acabo de trobar estes memòries del meu besavi. Va estar al front a Brunete (Madrid) uns 3 anys. El van fer presoner i el van portar a un camp de concentració a Pamplona. Allí va patir gana i malalties, la pitjor el paludisme. El polls i els xinxes li rondaven per tot el cos. Encara així va tindre molta sort perquè, tot i passar-les molt canutes, no li va tocar cap bala ni metralla.

La seua mare va morir mentre ell estava a les trinxeres. No va poder despedir-se d'ella, ni plorar-la i ni tant sols donar-li sepultura. Va ser el Joan el que va haver de fer-li de fill. Per al meu besavi Curial, va ser com una espina que sempre li va quedar marcada al cor.

Llegeixo les seues memòries i no puc ni imaginar-me tantes amargures. Quan la guerra va acabar, va tornar al que quedava de la casa del Joan. Però, no el va trobar; li van donar referències de què estava a Barcelona camuflat, passant desapercebut com una persona més.

La petita taverna del meu besavi havia volat pels aires, les bombes i els projectils se n'havien apoderat. Al vore aquella situació, va decidir tornar al Matarranya; lloc on havien nascut ell i els seus pares.

En les quatre finquetes de casa va anar vivint. Va conèixer una xica molt guapa, del mateix poble, se'n va enamorar d'ella i es van cassar.

Curial i la seva dona van muntar un bar-fonda a peu de carretera a una casa que perteneixia a uns avantpassats de la seua dona. Van poder anar vivint amb penúries i sacrificis i van tenir dos fills, el Joaquim i la Miquela.

El Joaquim és el meu avi i és qui m'ha explicat totes estes coses. Son pare, Curial, es va fer molt vellet volent molt a la seua dona i els seus fills, donat-los consells i ensenyant-los a treballar igual que els seus pares li havien ensenyat a ell.

La fonda la va continuar regentant el meu avi amb la meua àvia Asunción. Ara, la porta el meu pare i tota la família perquè de tant en tant ens toca donar un cop de mà a tots.

El meu avi Joaquim encara tenia relació amb els fills del Joan, que sabem que es va casar amb una dona molt rica de Barcelona, però la distància i el temps han allunyat la relació. Ja no tenim notícies d'aquella família.

Ara em toca a mi ser la que ha de marxar de casa, segurament aniré a Barcelona a estudiar. Hi penso molt en les coses que el meu avi m'ha explicat del seu pare. Encara guardem el seu llibre on escrivia com va passar la joventut de la seua vida en la que em veig tan reflexada tot i que ha passat molt temps. És una llàstima no poder trobar el llibre acabat en les notícies bones que va tindre després de la Guerra.

M'estic donant compte que ara sóc jo qui ha de començar a escriure el meu llibre, amb la meua pròpia vida. Porto la intenció de viure-la en les ensenyances que he heretat dels meus avis i els meus pares; sobretot de respecte, amor, educació i honradesa.

Espero ser més afortunada que el meu besavi Curial i poder acabar d'escriure este llibre de la meua vida que ara començo.

Maria Pilar Serres

Arenys de Lledó, 10 de març de 2019